

Riigikogu väliskomisjoni istungi protokoll nr 194

Tallinn, Toompea

Esmaspäev, 11. mai 2026

Algus 11.20, lõpp 13.03

Juhataja: Marko Mihkelson (esimees)

Protokollija: Kristiina Reinfeldt (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Mart Helme, Henn Põlluaas, Luisa Värk

Komisjoni ametnikud: Birgit Keerd-Leppik (nõunik-sekretariaadijuhataja), Ivar Mölder (nõunik)

Puudusid: Ester Karuse, Eerik-Niiles Kross, Juku-Kalle Raid ja Urmas Reinsalu

Kutsutud: Välisministeeriumi kantsler Jonatan Vseviov, suursaadikud Ingrid Amer ja Lembit Uiho ning suursaadikukandidaadid (2. päevakorrapunkt); Kaitseministeeriumi kaitsepoliitika asekancler Tuuli Duneton (3. päevakorrapunkt); Luisa Värki töövarjud Robin-Marc Sakkos ja Kelly Alliste ning Marko Mihkelsoni töövarjud Artur Tšužas ja Mikk Artur Mikfelt

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Eesti Vabariigi erakorralise ja täievolilise suursaadiku kandidaadid
3. Eesti seisukohad 12. mail 2026 toimuval Euroopa liidu välisasjade nõukogu kaitseministrite istungil
4. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Väliskomisjoni nädala (11.05-17.05.2026) töökava

Komisjoni istung esmaspäeval, 11. mai 2026 kell 11.15

1. Väliskomisjoni nädala töökava kinnitamine
2. Eesti Vabariigi erakorralise ja täievolilise suursaadiku kandidaadid
3. Eesti seisukohad
4. Info ja muud küsimused

Väliskomisjoni ja riigikaitsekomisjoni ühine istung teisipäeval, 12. mai 2026 kell 9.00 (videosild)

1. Vabariigi Valitsuse esitatud Riigikogu otsuse „Eesti julgeolekupoliitika alused“ heakskiitmine“ eelnõu (908 OE) esimese lugemise ettevalmistamine

Komisjoni istung teisipäeval, 12. mai 2026 kell 14.00

1. Eesti huvide kaitse muutuvast maailmakorras: Hiina ja Ida-Aasia julgeolekuruum

2. Info ja muud küsimused

Väliskomisjoni ja Euroopa Liidu asjade komisjoni ühine istung neljapäeval, 14. mai 2026 kell 15.00

1. Aktuaalsed Euroopa Liidu välispoliitika küsimused

2. Info ja muud küsimused

Kohtumised

Teisipäeval, 12. mail 2026 kell 11.00 kohtub väliskomisjoni esimees Ukraina suursaadiku Volodõmõr Boietškoga

Kolmapäeval, 13. mail 2026 kell 9.10 kohtub väliskomisjoni esimees Marko Mihkelson Euroopa Nõukogu peasekretäri Alain Berset'ga

Kolmapäeval, 13. mail 2026 kell 15.30 kohtub väliskomisjoni esimees Marko Mihkelson Eestis õppereisil viibivate Ameerika Ühendriikide meedia esindajatega

Reedel, 15. mail 2026 kell 11.00 kohtub väliskomisjoni esimees Marko Mihkelson Tallinna Ülikooli mikrokvalifikatsiooni I lennu õppes osalejatega

Reedel, 15. mail 2026 kell 13.00 peab väliskomisjoni esimees Marko Mihkelson tervituskõne Eesti Diplomaatide Kooli lõpuaktusel

Laupäeval, 16. mail 2026 kell 15.00 kohtub väliskomisjoni esimees Marko Mihkelson Jordania välisministri Ayman Safadiga

Laupäeval, 16. mail 2026 kell 19.00 kohtub väliskomisjoni esimees Marko Mihkelson Moldova presidendi Maia Sanduga

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Mart Helme, Marko Mihkelson, Henn Põlluaas, Luisa Värk).

2. Eesti Vabariigi erakorralise ja täievolilise suursaadiku kandidaadid

2.1. Eesti Vabariigi suursaadik Iraagi Vabariigis

Jonatan Vseviiov tutvustas suursaadiku senist töökogemust ja põhjendas sobivust antud ametikohale.

Ingrid Amer märkis, et tema Bagdadi minek on viibinud julgeolekuolukorra ja Iraagi sisepoliitilise ebastabiilsuse tõttu. Ta selgitas, et Iraagi poliitiline ja julgeolekuolukord on keeruline ning nimetas Eesti prioriteete suhete arendamisel Iraagiga.

Otsustati:

2.1. Võtta esitatud informatsioon teadmiseks (konsensus: Mart Helme, Marko Mihkelson, Henn Põlluaas, Luisa Värk).

2.2. Eesti Vabariigi suursaadik Hispaania Kuningriigis

Jonatan Vseviiov tutvustas suursaadiku senist töökogemust ja põhjendas sobivust antud ametikohale.

Lembit Uiho selgitas, et Hispaania puhul on Eesti jaoks keskne julgeolekupoliitika, sealhulgas NATO ja Ukraina toetamise küsimused, samuti majandus- ja äridiplomaatia võimalused kaitsetööstuse, e-lahenduste ja roheteemade vallas. Lisaks tõi ta esile autonoomsete piirkondade, aukonsulite võrgustiku, kultuurisuhete ja eestlaskonna tähtsuse.

Marko Mihkelson küsis, kuidas Hispaania praegune kaitsekulude ja julgeolekupoliitika debatt võib edasi areneda, kuivõrd püsiv on 2% taseme saavutamine ning millist mõju võiks võimaliku valitsusvahetuse korral avaldada parempoolsem poliitiline jõud Hispaania välis- ja julgeolekupoliitilisele kursile.

Lembit Uiibo vastas, et Hispaania peab kaitsekulude puhul numbritest olulisemaks võimete tegelikku ülesehitamist. Ta märkis, et Sáncheze valitsuse ajal on kaitsekulutusi oluliselt suurendatud ja praegune positsioon tõenäoliselt ei muutu.

Marko Mihkelson küsis, kas on täpsem ülevaade Hispaanias, sealhulgas Kanaari saartel, püsivalt elavate ja ajutiselt viibivate eestlaste arvust ning kui suur võib olla sealne eestlaskond laiemalt.

Lembit Uiibo vastas, et ametlikel andmetel elab Hispaanias umbes 3000 eestlast.

Otsustati:

2.2. Võtta esitatud informatsioon teadmiseks (konsensus: Mart Helme, Marko Mihkelson, Henn Põlluaas, Luisa Värk).

2.3. Eesti Vabariigi suursaadik Alžeeria Demokraatlikus Rahvavabariigis, Andorra Vürstiriigis ja Argentina Vabariigis

Jonatan Vseviiov tutvustas suursaadiku senist töökogemust ja põhjendas sobivust antud ametikohale.

Suursaadikukandidaat märkis, et Andorra on tema portfellis pigem sümboolse tähendusega, samas kui Argentina pakub huvi nii sealse suure eesti kogukonna kui ka läänele suunatud välispoliitilise kursi tõttu. Suursaadikukandidaat lisas, et Alžeeria on keerulisem partner, arvestades selle eripärast välispoliitilist positsiooni ja suhteid Venemaaga.

Otsustati:

2.3. Võtta esitatud informatsioon teadmiseks (konsensus: Mart Helme, Marko Mihkelson, Henn Põlluaas, Luisa Värk).

2.4. Eesti Vabariigi suursaadik Ameerika Ühendriikides ja Mehhiko Ühendriikides

Jonatan Vseviiov tutvustas suursaadiku senist töökogemust ja põhjendas sobivust antud ametikohale. Ta rõhutas Ameerika Ühendriikide tähtsust julgeoleku, majanduse, poliitika ja eestlaskonna seisukohalt ning lisas, et tegu on ühe Eesti olulisema kahepoolse saatkonnaga.

Suursaadikukandidaat märkis, et Ameerika Ühendriigid on Eesti jaoks keskse tähtsusega partner ning sealne töö keskendub lisaks julgeoleku- ja välispoliitikale ka suhetele Kongressi, Senati ja Valge Majaga, liitlastega koordineerimisele ning Eesti ettevõtluse ja diasporaa toetamisele. Ta lisas, et olulist rolli mängivad ka aukonsulite võrgustik ja osariikide tasandil tehtav koostöö.

Mart Helme küsis, millised võivad olla Hiina seisukohad seoses USA võimaliku survega Pekingile mõjutada Iraani ning kuidas haakuvad sellega Pekingi suhted Moskvaga ja sellest tulenevalt Ukraina küsimus.

Suursaadikukandidaat vastas, et Hiina jaoks on keskse tähtsusega stabiilsete suhete hoidmine Ameerika Ühendriikidega, kuna sellest sõltuvad kaubandus, majanduskasv ja sisemine stabiilsus. Ta lisas, et Hiinal on tugev huvi Lähis-Ida pingete leevendamise vastu, sest piirkonna arengud mõjutavad otseselt energia varustuskindlust ja majanduslikke huve.

Henn Põlluaas küsis, kuidas iseloomustada muutunud hoiakuid Ameerika Ühendriikides NATO ja meie regiooni suhtes, ning kas USA pühendumus neile teemadele püsib.

Suursaadikukandidaat vastas, et Ameerika Ühendriikides on Balti riikide ja Eesti suhtes mõlemal pool poliitilist veelahet laiapõhjaline toetus, eriti seoses Eesti eeskujuga kaitsekulutustes. Ta lisas, et kuigi administratsiooni sõnumid võivad kõikuda, on üldhoiak Eesti suhtes toetav ning tema eesmärk on selle koostöö jätkumist aktiivselt hoida ja

tugevdada.

Otsustati:

2.4. Võtta esitatud informatsioon teadmiseks (konsensus: Marko Mihkelson, Henn Põlluaas, Luisa Värk).

2.5. Eesti Vabariigi suursaadik Kanadas

Jonatan Vseviov tutvustas suursaadiku senist töökogemust ja põhjendas sobivust antud ametikohale. Vseviov märkis, et Kanada tähtsus Eesti jaoks on viimastel aastatel kasvanud nii NATO liitlasena kui ka Euroopa julgeolekusse üha aktiivsemalt panustava partnerina. Ta tõi esile Kanada sõjalise kohaloleku Balti piirkonnas, suure eesti diasporaa ning seni täiel määral kasutamata potentsiaali kahepoolsete suhete arendamisel.

Suursaadikukandidaat märkis, et peab oluliseks tihendada koostööd julgeoleku, kaitse-, digi- ja kübervaldkonnas. Ta tõi esile Kanada kasvavad investeeringud kaitse- ja kübervõimekusse, Eesti ettevõtete võimalikud koostöövõimalused, diasporaa ja aukonsulite võrgustiku tähtsuse ning vajaduse tugevdada sidemeid peamiste otsustajatega.

Otsustati:

2.5. Võtta esitatud informatsioon teadmiseks (konsensus: Marko Mihkelson, Henn Põlluaas, Luisa Värk).

3. Eesti seisukohad 12. mail 2026 toimuval Euroopa liidu välisasjade nõukogu kaitseministrite istungil

Tuuli Duneton andis ülevaate 12. mail toimuva Euroopa Liidu välisasjade nõukogu kaitseministrite istungi päevakorrast. Ta selgitas, et Ukraina puhul keskendub arutelu Euroopa Liidu laenutoetuse kasutamisele, sealhulgas sõjalise abi, droonivõime, õhukaitse ja teiste kriitiliste võimelünkade katmisele, samuti Euroopa rahutagamisrahastu vahendite edasisele kasutamisele. Euroopa kaitsevalmiduse osas käsitletakse uue Euroopa julgeolekustrateegia ettevalmistamist, liikmesriikide ohuhinnangute koondamist ning ühishuviprojekte, sealhulgas Euroopa idatiiva tugevdamist. Lisaks tuleb arutlusele olukord Lähis-Idas ja Hormuzi väina julgeolek, kus Euroopa Liidu ühise operatsiooni asemel nähakse tõenäolisemalt koalitsioonipõhist lähenemist.

Marko Mihkelson küsis, milline on senise suhtluse põhjal parim arusaam sellest, mida ettevalmistatav julgeolekustrateegia dokument sisuliselt öelda tahab ning millist rolli või funktsiooni see Euroopa Liidus täitma peaks.

Tuuli Duneton vastas, et ettevalmistatav dokument on mõeldud laiapõhjalise strateegilise taseme käsitusena, mis ühendab kaitse-, majandus- ja keskkonnajulgeoleku vaate. Ta märkis, et liikmesriigid on püüdnud oma seisukohti protsessi suunamiseks esitada mõttepaberitega, kuid dokumendi lõplik roll ja heakskiitmise kord ei ole veel täielikult selged.

Otsustati:

3.1. Toetada Vabariigi Valitsuse varem esitatud seisukohti (konsensus: Marko Mihkelson, Henn Põlluaas, Luisa Värk).

4. Info ja muud küsimused

Muid küsimusi ei arutatud.

(allkirjastatud digitaalselt)
Marko Mihkelson
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Kristiina Reinfeldt
protokollija